

Дар'я ОСПЧУК

викладач ВСП “Житомирський
торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ”

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ

Одним із найактуальніших завдань сучасної освіти і виховання в Україні є створення умов для формування людини-громадянина, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком для розкриття її творчих можливостей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Це може забезпечити система громадянської освіти, що має на меті підготовку молоді до активної участі в житті демократичного суспільства і формування її громадянської компетентності.

Під компетентністю розуміють організований набір знань, умінь, навичок і ставлень, що дають змогу ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв'язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виду діяльності. Такі набори набуваються як протягом життя, так і у процесі навчання. Сформована компетентність дозволяє людині визначити, розпізнати і ефективно, успішно розв'язати, незалежно від ситуації, проблему, що є характерною для певної сфери чи виду діяльності

Відповідно до Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності педагогам необхідно вирішити систему завдань:

- ☐ формування національної свідомості, належності до рідної землі, народу;
- ☐ визнання духовної єдності поколінь та спільності культурної спадщини;
- ☐ виховання почуття патріотизму, відданості в служінні Батьківщині;

- ☐ формування соціальної активності особистості на основі таких соціальних умінь як готовність взяти на себе відповідальність, здатність до спільного життя і співпраці в суспільстві, здатність до самостійного вибору на основі гуманістичних цінностей;
- ☐ вміння визначати форми та способи своєї участі в житті суспільства;
- ☐ формування політичної та правової культури засобами громадянської освіти, яка дає знання про політичні системи і владу на всіх рівнях суспільного життя, про закони та законодавчі системи.

Серед критеріїв і результатів громадянського виховання важливе значення має громадянська особистість, яка включає в собі моральну, політичну та правову культури, почуття власної гідності, внутрішньої свободи і водночас вболівання за суспільні ідеали, за пріоритети держави, благо свого народу і його дружні взаємини у світовому співтоваристві.

Громадянськість – усвідомлення кожним громадянином своїх прав і обов’язків щодо держави, суспільства; почуття відповідальності за їхнє становище. Вона є важливою рисою морального обличчя людини. Формування почуття громадянськості учнів/студентів є важливим завданням закладів освіти.

Здійснюючи виховання громадянина, необхідно дотримуватись багатьох принципів. Найважливішими з них є:

- ☐ гуманізації та демократизації, які означають рівноправність учасників виховної взаємодії, їх взаємоповагу, діалогічність, відкритість до сприймання громадянських цінностей;
- ☐ системності, що передбачає гармонійне вживання нових якостей у структурі особистості;
- ☐ комплексності й міждисциплінарної інтегрованості, які передбачають поєднання навчального й виховного процесів, зусиль різних інституцій – сім’ї, школи, громадських спілок, об’єднань;

- наступності та безперервності, які полягають в етапності виховання, на кожному з яких ускладнюються й урізноманітнюються зміст і напрями розвитку утворень, які становлять цілісну систему громадянських чеснот особистості.

Важливе місце в громадянському вихованні належить громадянській освіті — навчанню, спрямованому на формування знань про права та обов'язки людини. Вона пов'язана з формуванням соціально-політичної компетентності, включно із політичною, правовою й економічною освіченістю.

Невід'ємною складовою громадянського також є полікультурне виховання, яке охоплює вивчення різноманітних культур, виховання поваги до представників усіх культур, незважаючи на расове, етнічне походження, сприйняття взаємозв'язку та взаємовпливу загальнолюдського, національного компонентів культури в широкому значенні.

Громадянська культура включає бережливе ставлення до природи, що є справою як внутрішньодержавною, так і міжнародною.

Це виявляється в особистій причетності й відповідальності за збереження і збільшення природних ресурсів, у виробленні вміння співіснувати з природою, в усвідомленні особливостей і основних екологічних проблем навколишнього середовища.

Безперечно, сучасна молодь потребує готовності до життя у відкритому європейському суспільстві, соціальної активності, громадянської компетентності, усвідомлення своєї ролі в житті та впевненості в тому, що вона може позитивно впливати на зміни в соціумі. На вирішення цієї проблеми спрямована робота всіх ланок суспільства, перш за все — освітньої системи. Проблема громадянського виховання дітей знаходиться в центрі уваги всіх педагогів, які поступово спрямовують підростаючу особистість до вибору

громадянських цінностей, стимулюють її бажання самовдосконалюватись, готують її до повноцінного життя у громадянському демократичному суспільстві.

Використана література

1. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти, 2001.
2. Громадянин – Держава – Громадянське виховання. Антологія / Упорядники М. П. Рогозін і О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001
3. М.Грушевський. На порозі нової України. Нью-Йорк-Мюнхен, 1992.
4. Сухомлинський В. О. Народження громадянина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори. В 5-ти т. – Т. 3. – К.: Рад. шк., 1976.